

Familieliv

TIPS OSS

Har du innspill, eller er det noe som handler om familieliv som opptar deg? Kontakt oss på familie@adresseavisen.no

Farvel kjære hjem

Alderen for når unge flytter hjemmefra har endret seg lite siden 1950-tallet. De aller fleste unge voksne har brutt opp fra foreldrehjemmet innen første halvdel av tjueårene, viser undersøkelser gjennomført av Statistisk sentralbyrå. Kvinner som tar høyere utdanning flytter senere enn andre. Ungdom som vokser opp i de minst sentrale kommunene flytter tidligere ut enn de som vokser opp i sentrale kommuner.



Unge familier sier farvel

Trygghet for ungene og mer tumleplass spiller en viktig rolle for barnefamilier som flytter fra by til bygd.

Ofte har den ene eller begge foreldrene tilknytning til bygda, og flytter tilbake til hjemstedet sammen med familien etter noen år i byen.

– Fortsatt er det en utbredt oppfatning at oppvekst på landet er bedre enn i by, men i de siste årene har disse holdningene endret seg noe, sier seniorforsker Mariann Villa ved Norsk senter for bygdeforskning.



Hun har dok-

torggrad på emnet «Bygda som bosted», og har blant annet studert hva som motiverer flytting fra by til bygd. – Det tradisjonelle bildet av bygdene er blitt mer nyansert, men «trygt og godt» står fortsatt sterkt i fremstillinger av bygda. Samtidig utfordres hverdagen av det som ikke er trygt og godt, for eksempel ulykkesutsatte skoleveier og arbeidsplasser i landbruket, mobbing, rus- og voldsproblematikk, sier Villa.

Venter på mulighet

I mange tilfeller tar familiene beslutningen om å flytte fra byen en god stund før det faktisk skjer. De venter på jobb og bolig på det nye bostedet før pakkingen starter.

– Jobb oppfattes som en selvfølge, derfor oppgis ofte andre forhold når flyttere skal beskrive motivene for å endre bosted. I tillegg til tryggheten, fremhever mange nærhet til naturen og mer plass rundt seg. Tid er viktig. Også på landet lever mange et ni til fire-liv, men man slipper å kaste bort tid i en bilkø. Mange føler de får mer tid til andre ting enn jobb, sier Villa.

– Hva med «det gode liv på landet»?

– Undersøkelser viser at en betydelig andel av dem som flytter fra byen til bygda er tilbakeflyttere. De har vokst opp der, eller har en eller annen form for tilknytning. Bare en liten andel har vokst opp i en by. Dette indikerer at romantiske eller urealistiske forestillinger om det gode landlivet spiller liten rolle. De fleste vet hva de flytter til, sier Villa.

Flytting den andre veien

Den store nasjonale flyttetrenden går fortsatt fra utkant til sentrum, og fra nord til sør. Men i ly av denne trenden går en mindre motstrøm av mennesker som flytter fra byer til bygde-

kommuner som ligger utenfor pendleravstand til byen.

– For kommuner som sliter med å holde folketallet oppe, er tilflytting av unge familier noe av det beste som kan skje. Mange jakter på de samme «sjelene». For å opprettholde innbyggertallet, hindre forgubbing og ha gode skole- og servicetilbud, ønsker distriktskommunene å tiltrekke seg unge familier med barn. Kommuner som lykkes, får et slags «kick» fordi tilflyttingen viser at de er attraktive bosteder, sier Villa.

Men flere undersøkelser viser at livet på bygda ikke er rosenrødt for alle nykommere. Noen rammes av «bygdedyret».

– Jeg liker uttrykket dårlig fordi det virker stigmatiserende. Det beskriver en type negativ sosial kontroll som finnes over alt, også i byene. Omtanke for medmenneskene beskrives av mange som et positivt trekk ved bygda. Problemer oppstår når dette tipper over i sosial kontroll med negativt fortegn, for eksempel ved at noen får krenkende kommentarer grunnet livsstil eller meninger. Men konsekvensene for dem som opplever slikt kan være større på bygda fordi man er mer synlig både i fritid og på jobb, sier Villa.

Kommunene bommer

Mange distriktskommuner lokker med idyll, gratis tomter og ro. Seniorforsker Gro Marit Grimsrud ved Møreforskning mener kommunene bommer litt i markedsføringen.

– Muligheten til jobb er vesentlig for de fleste som flytter. Til tross for at mange kommuner har gode jobber å tilby, spiller de lite på dette i markedsføringen. Når bygdene presenteres som et sted for idyllisk familieliv og gode naturopplevelser, befestes inntrykket av at bygda er et sted man ikke kan bo hvis man er opptatt av jobb og karriere, mener hun.

Grimsrud mener også en for ensidig oppmerksomhet rettet mot barnefamilie kan svekke muligheten til å rekruttere innflyttere fra andre grupper.

– Det snakkes for eksempel lite om single innflyttere som kanskje kan stifte familie senere. Kommunenes retorikk er lagt opp slik at single uten familie føler seg lite velkommen, mener hun.

EGIL M. OPLAND 951 98 689
egil.opland@adresseavisen.no



Ut av byen: Ronny Martinsen, Martha Ellen Herrem og sønnen Sivert har slått seg ned i Rennebu. De flyttet fra en leilighet i Gjøvik. Foto: MORTEN ANTONSEN

Hjem til røttene i Rennebu

Familien byttet leiligheten midt i byen med stort hus og utsikt i Rennebu.

Gården Utstuggu Herrem ligger høyt i lia. På steintrappa foran våningshuset koser familien seg i ettermiddagssola.

– Her løp jeg mye ut og inn da jeg var lita, sier Martha Ellen Herrem (37).

For knappe to år flyttet hun og samboeren Ronny Martinsen

(43) fra Gjøvik til Rennebu. For ett og et halvt år siden ble Sivert født.

– Jeg er oppvokst i dette nabolaget. Da muligheten bød seg til å overta eiendommen etter en gammeltante, bestemte vi oss for å gripe sjansen. For meg er det som å komme tilbake til røttene. Etter at jeg flyttet for å gå på skole i 16-års alderen, har jeg vært mye borte fra bygda, sier Martha Ellen.

Paret driver ikke selv jorda på gården, men det er boplikt på eiendommen. Begge jobber i lærervikariat i kommunesenteret på Berkåk.

– I Gjøvik bodde vi midt i byen. Den første tida etter flyttingen savnet jeg fiskebutikken. Den lå i gangavstand fra leiligheten vår, sier Ronny.

Plass, stillhet og natur
Nå handler de mye av daglig-

Folkeveksten bremses

Ved årsskiftet var det registrert 5 109 000 innbyggere i Norge. Økningen det siste året er på 57 800. Økningen i folketall har bremses litt, og man må tilbake til 2007 for å finne en svakere vekst. Nettoinnvandringen fra utlandet sto for nesten 70 prosent av folkeveksten i fjor. Kilde: SSB.

Flytter mest

Personer i aldersgruppen 20-29 år flytter mest i Norge. Denne aldersgruppen sto i 2012 for omtrent 40 prosent av alle flyttinger mellom kommunene her i landet. I denne gruppen er det mest flytting i forbindelse med utdanning, arbeid og familieetablering. Det er litt mer flytting blant menn enn blant kvinner. Kilde: SSB.



til byen



Nærbutikken: Frødis Olaussen (t.v.) driver nærbutikken på Voll, og er innflytter. Det er er også Jan-Eivind Kvam-Andersen og Ragnhild Eklid. Hun er også med i en gruppe av tilflyttingsverter i Rennebu. Lille Sivert (under) har mye plass å boltre seg på.

varene i nærbutikken på Voll.
– Det er ikke bare å stikke ut til butikken rundt hjørnet hvis man mangler noe. Vi er avhengige av bil nesten uansett hva vi skal gjøre. Det blir en annen måte å leve på enn det vi var vant til, men vi har tatt et valg. Nå har vi fått stort hus omgitt av masse plass, flott natur, et lite og oversiktlig lokalsamfunn og fine oppvekstforhold for Sivert, sier Ronny.

Da paret kom med flyttelasset sitt, hadde de bestemt seg for at det første året skulle være et prøveår.
– Vi trives godt, og føler oss velkomne. Nå gjenstår bare at vikariatene vi går i blir til faste jobber, sier Martha Ellen.

Ønsker velkommen
I Rennebu har folketallet gått tilbake. Nedgangen har vært særlig stor i den yngre del av

befolkningen. I fjor var det imidlertid en liten økning i innbyggertallet.
Etter at Martha Ellen og Ronny kom flyttende, fikk de besøk av Ragnhild Eklid. Hun er selv innflytter fra Orkdal, og deltar i en frivillig gruppe av

– Det er ikke bare å stikke ut til butikken rundt hjørnet hvis man mangler noe.
RONNY MARTINSEN

tilflyttingsverter.
– Vi besøker alle som flytter hit for å ønske velkommen og dele ut informasjon om kommunen. Når man kjenner et ansikt, blir det lettere å si hei neste gang man møtes, sier Eklid.
Ofte er det folk med tilknytning

ing til kommunen som flytter tilbake sammen med familien.
– Det er svært verdifullt med tilflytting av unge familier i en kommune som har slitt med nedgang i folketallet. Når småbarnsforeldre kommer flyttende, følger andre etter. I Voll-området opplever vi den reneste småbarns-boomen. Hvis innflytterne har tilknytning til stedet, øker også sjansen for at de blir værende, sier Eklid.